

RECIDIVE NA PROBATIE

Een verkennend onderzoek bij probanten te Antwerpen

W. Covent* en S. Snacken**

1. Inleiding – Een waarschuwing

Door de Probatiecommissie van Antwerpen werd ons gevraagd om, in het kader van een eindverhandeling criminologie, een onderzoek te doen naar de recidive van probanten in dat arrondissement. Aanleiding tot deze vraag was de vaststelling dat men in België, na 25 jaar toepassing van de Wet van 29 juni 1964, zeer weinig weet over de 'effectiviteit' van de probatie, over welke personen hier het best voor in aanmerking komen, enz.

Slechts na enige aarzeling zijn we op deze vraag ingegaan. Onderzoeken naar de 'effectiviteit' van sancties behoren immers tot de moeilijkste in de criminologische wetenschap, zowel theoretisch als methodologisch.

Een greep uit de problemen.

1. 'Effectiviteit' betekent doelmatigheid, een straf is dus 'effectief' wanneer ze haar doelstellingen bereikt. De vraag naar de doelstellingen van een straf is echter theoretisch en ideologisch zwaar beladen: beperken we ons enkel tot de officieel verklaarde doelstellingen, zoals generale preventie, speciale preventie, resocialisatie, of hebben we ook aandacht voor de mogelijk latente functies van de straf? *Quid* indien een straf b.v. doeltreffend is ten aanzien van de generale preventie maar faalt ten aanzien van de speciale preventie?

2. Welke zijn de doelstellingen van de probatie in België?

Probatie wenst door behandeling en begeleiding de delinquent beter aan te passen aan de maatschappij. Dat probatie geen autonome sanctie is in België, maar slechts een modaliteit van de opschorting en het uitstel, bewijst evenwel dat de individuele afschrikking hier eveneens speelt: de dreiging met gevangenisstraf blijft bestaan. De speciale preventie lijkt dus wel centraal te staan bij de probatie.

3. Is 'recidive' hiervoor een adequaat criterium?

Ten aanzien van de speciale preventie wordt inderdaad 'de recidive' meestal als criterium gehanteerd.¹

Behandelingsgerichte sancties zoals de probatie kunnen echter nog andere doeleinden nastreven binnen de speciale preventie: het beter functioneren in het

* Licentiaat criminologie, V.U.B.; hoofdinspecteur politie Antwerpen.

** Docent V.U.B.

1. LANDREVILLE, P., *Le critère de récidive dans l'évaluation des mesures pénales*, Cahier n° 10, Montréal, Ecole de Criminologie, 1982, 115 p.

gezin of het werkmilieu, het verbeteren van de zelfredzaamheid, enz. Uit de voorwaarden voor de herroeping van de probatie in België blijkt evenwel dat recidive belangrijker geacht wordt: een nieuwe veroordeling tot een gevangenisstraf van minimum 2 maanden herroept van rechtswege het probatie-uitstel, ongeacht het eventuele betere 'functioneren' van de betrokkene, zelfs indien het feiten betreft die dateren van vóór de probatiebegeleiding.

Recidive mag dus geenszins gelijkgesteld worden met 'effectiviteit', maar is in ons systeem ongetwijfeld een belangrijk criterium voor speciale preventie.

4. Hoe moet recidive gedefinieerd worden? Welke follow-up periode moet gekozen worden?

De literatuur omtrent evaluatie-onderzoeken vertoont een brede waaier aan definities voor recidive: van nieuwe politiecontacten tot nieuwe opsluitingen wegens ernstige misdrijven. Dikwijls onderscheidt men algemene recidive (elke nieuwe veroordeling of elk nieuw feit), speciale recidive (zelfde misdrijfsoort; b.v. vermogensdelict) en specifieke recidive (zelfde misdrijf, b.v. gewone diefstal). De periodes variëren van enkele maanden tot tien jaar, mede afhankelijk van de sanctie die bestudeerd wordt en het moment waarop enig 'effect' verwacht wordt.²

5. Het grootste probleem bij evaluatie-onderzoeken is dat de gebruikte methode de effectiviteit van de sanctie moet meten met uitsluiting van andere invloeden.

De zuiverste methode hiervoor is het experiment, waarbij de experimentele groep, die de te evalueren sanctie ondergaat, vergeleken wordt met een volledig gelijkaardige controlegroep, die de sanctie niet ondergaat. Er is dus controle op de input van personen in een bepaalde strafcategorie. Voor onze problematiek veronderstelt dit dat rechters, in volledig gelijkaardige gevallen, aan de eerste groep probatie, aan de tweede groep een andere straf toemeten. Dergelijk onderzoek is quasi onbestaand in rechtszaken, o.a. om ethische redenen, en zou sowieso onmogelijk uit te voeren zijn in de beperkte periode die voor een eindverhandeling kan uitgetrokken worden.

De tweede beste methode is de studie van een groep probanten *ex post facto*, dus na de straftoemeting, maar met vergelijking van een volledig gelijkaardige controlegroep die geen probatie ondergaat. Probleem hierbij is dat onderzoek aangetoond heeft dat de toepassing van de probatie in België dermate specifiek is (veel first offenders, veel seksuele delicten i.h.b. exhibitionisme), dat het erg moeilijk wordt om een controlegroep met een andere sanctie – of zonder sanctie – te vinden.³

In het beperkte tijdsbestek dat ons gegeven was, was het derhalve enkel mogelijk de recidive te beschrijven van een bepaalde groep probanten, in één arrondissement, zonder controlegroep, dus zonder mogelijkheid om uitspraak te doen over causale relaties. Dit betekent dat de vraag van de Probatiecommissie naar de

2. SNACKEN, S., *De korte gevangenisstraf. Een onderzoek naar toepassing en effectiviteit, uitgaande van een penitentiaire populatie kortgestraften in België*, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1986.

3. KLOECK, K. en VAN GEEL, H., *Probatie als vorm van prepenitentiaire hulpverlening aan sociaal gehandicapte volwassenen*, Nationaal onderzoeksprogramma in de sociale wetenschappen, Project marginalisering en welzijnszorg, deel V, rapport 3, Leuven, 1978.

'effectiviteit' van de probatie niet kon beantwoord worden, maar dat wel een eerste basis voor een dergelijk antwoord kon gelegd worden.

We besloten dit onderzoek toch te doen, en wel om de volgende redenen:

1. de vraag vanwege de praktijkmensen naar meer, en meer wetenschappelijke, informatie omtrent hun activiteiten is te belangrijk om zonder reactie te laten;

2. er is dermate weinig bekend omtrent de recidive van probanten in België dat zelfs een louter beschrijvend onderzoek reeds relevant is;

3. uit vroeger onderzoek³ weten we dat de probatie in België weinig en op zeer restrictieve wijze wordt toegepast. Vele rechters blijken wantrouwig te staan tegenover deze sanctie, die afwijkt van het traditionele sanctiepatroon, en twijfels te hebben bij precies de 'effectiviteit' ervan (te meer aangezien recidivecijfers op dit vlak praktisch onbestaande zijn).⁴ De historische context van het ontstaan van de probatie zou deze houding gedeeltelijk kunnen verklaren: de strafrechter was immers niet betrokken bij de invoering van deze maatregel.⁵

Anderzijds wordt regelmatig gepleit voor een uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van de probatie, zoals o.a. in het Voorontwerp van Strafwetboek⁶, en onrechtstreeks in de nieuwe Wet op de Voorlopige Hechtenis van 20 juli 1990, die de vrijheid onder voorwaarden heeft ingevoerd.

Meer informatie over deze sanctie lijkt derhalve welkom.

De probleemstelling van het onderzoek is dus geworden:

1. Welke zijn de kenmerken van de probantenpopulatie?

2. Welke zijn de aard en de omvang van de recidive door probanten gepleegd tijdens en na de probatietermijn?

3. Is er een samenhang tussen de aard en de omvang van de recidive en de kenmerken van de probantenpopulatie?

De *waarschuwing* is echter duidelijk: uit onderhavig onderzoek mogen *geen* conclusies getrokken worden omtrent de effectiviteit van de probatie voor deze of gene categorie van veroordeelden. De studie levert wel materiaal voor verder onderzoek naar deze problematiek.

2. Recidive van probanten in de wetenschappelijke literatuur

Vooraleer het eigen onderzoek aan te vatten, werd nagegaan welke resultaten door anderen bekomen werden. Gezien de methodologische complexiteit van deze materie, hebben we ons vooral gebaseerd op studies die reeds methodologisch gescreend werden of zeker met een controlegroep gewerkt hebben.

3. KLOECK, K. en VAN GEEL, H., *Probatie als vorm van prepenitentiaire hulpverlening aan sociaal gehandicapte volwassenen*, Nationaal onderzoeksprogramma in de sociale wetenschappen, Project marginalisering en welzijnszorg, deel V, rapport 3, Leuven, 1978.

4. PEETERS, E., 'Een straftoemetingsonderzoek bij de correctionele rechter', *Panopticon*, 1988, nr. 1, 38.

5. PEETERS, E., 'Het ontstaan van de probatie in België. Een poging tot historische reconstructie', *Panopticon*, 1982, 99-122.

6. LEGROS, R., *Voorontwerp van Strafwetboek*, Ministerie van Justitie, 1985, art. 199, 204, 225 e.v.

In België is ons alleen de studie van SNACKEN (1986)⁷ bekend. In het kader van een onderzoek naar de toepassing en effectiviteit van de korte gevangenisstraf vergelijkt zij de recidive van een populatie 'kortgestraften' met een populatie van 97 probanten. De resultaten zijn gunstig voor de probanten: zij vertonen een algemeen recidivecijfer van 57%, terwijl de kortgestraften 76% halen. De speciale recidive ligt zelfs bijzonder laag voor de probanten: 13%. Factoren zoals leeftijd, aard van het gepleegde feit, gerechtelijk verleden, enz. blijken echter belangrijker te zijn voor het succes dan het type van behandeling.

Een nuttig, methodologisch gescreend, overzicht van onderzoeken werd gepubliceerd door LIPTON, MARTINSON en WILKS in 1975.⁸ Wij vermelden hieronder de daarin opgenomen studies omtrent probatie.

BABST (1965) stelt vast dat vooral de aard van het gepleegde delict (het initieel feit) bepalend is voor de omvang van de nadien gepleegde recidive. Probanden met een gerechtelijk verleden vertonen eveneens een hogere recidive.

Ook SHOHAM (1964) wijst erop dat vooral de kenmerken van de onderzochte personen de latere recidive beïnvloeden, niet de behandeling zelf.

Bij het onderzoek 'The Treatment of Offenders in Great-Britain' (Home Office, 1964) wordt de effectiviteit van de probatiemaatregel beoordeeld door de geregistreerde recidive (onafhankelijke variabele) te vergelijken met de verwachte recidive (afhankelijke variabele, gebaseerd op factoren als leeftijd, gerechtelijk verleden, aard van het gepleegde delict, enz.). Zowel de daders met een gerechtelijk verleden als de daders zonder gerechtelijk verleden, die een probatiebehandeling ondergaan, voldoen aan de verwachtingen qua recidive. Ook in deze studie komt naar voor dat de aard van het initieel feit doorslaggevend is voor de verdere recidive-omvang. Nochtans is er in die studie een kleinere recidive waar te nemen bij de daders van een inbraak, die een probatiebehandeling opgelegd krijgen. De onderzoekers besluiten dan ook dat probatie toch een positieve behandelingsmethode is.

WILKINS bestudeert reeds in 1958 de toepassing van en de recidive na probatie. Hij komt tot de vaststelling dat het recidivecijfer van personen, die een probatiebehandeling opgelegd krijgen, praktisch gelijk is aan het recidivecijfer van delinquenten die een effectieve gevangenisstraf ondergaan. WILKINS dringt dan ook aan op een grotere toepassing van de probatie, zeker omdat de kans op hervallen voor deze laatste sanctiemodaliteit niet groter is dan voor de gevangenisstraf.

De relatie tussen de intensiteit van de probatiebehandeling en de recidive wordt eveneens onderzocht. Het Department of Corrections (Michigan, 1963) merkt in een studie op dat probanten, die vrij veel in contact komen met de probatie-assistent, meer recidive plegen dan de probanten met sporadische contacten. Een mogelijke verklaring wordt gevonden in de grotere kans op ontdekking van nieuwe misdrijven, wanneer de probatiebegunstigde een hechtere relatie onderhoudt met de probatie-assistent. Bovendien zullen 'moeilijkere gevallen' door de probatie-assistent intenser gevolgd worden. Ook de verscheidenheid qua persoonlijke kenmerken tussen beide onderzochte populaties zou aan de basis kunnen liggen van deze vaststelling.

7. SNACKEN, S., o.c., noot 2.

8. LIPTON, D., MARTINSON, R., WILKS, J., *The Effectiveness of Correctional Treatment. A Survey of Treatment Evaluation Studies*, New York, Praeger Publishers, 1975.

De meeste studies duiden dus op de noodzaak tot voorzichtigheid bij de interpretatie van de recidiveresultaten. Bij de evaluatie van de effectiviteit van een behandelingsmethode moet rekening worden gehouden met factoren als leeftijd, gepleegd delict, gerechtelijk verleden van de delinquent, enz. Daarom hebben we specifiek die kenmerken in ons onderzoek onderzocht.

3. Het wettelijk kader van de probatie

We herinneren even kort aan het wettelijk kader van de probatie:

1. probatie is een bijkomende maatregel die kan opgelegd worden bij opschorting van de veroordeling of uitstel van de uitvoering van de veroordeling (tot geldboete of gevangenisstraf);

2. de maatregel van (probatie)opschorting kan uitgesproken worden door de onderzoeks- en de vonnisgerechten (met uitzondering van de politierechtbank en het Hof van Assisen) voor straffen tot 2 jaar, indien de beklaagde nog niet werd veroordeeld tot een criminele straf of tot een correctionele straf van meer dan één maand;

3. (probatie)uitstel kan verleend worden voor straffen tot 3 jaar, indien de beklaagde nog niet werd veroordeeld tot een criminele straf of tot een correctionele straf van meer dan zes maanden; de rechter kan eveneens gedeeltelijk probatieuitstel verlenen, waarbij toch een gedeeltelijk onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd wordt;

4. de beklaagde moet zijn instemming betuigen met de toepassing van deze maatregel en er zich toe verbinden de opgelegde voorwaarden na te leven.

4. Onderzoeksmethode

Er werd geopteerd voor een analyse van de probatiedossiers, bijgehouden in de Probatiecommissie te Antwerpen, gedurende de periode 1978-1979-1980. Dit liet een follow-up toe gedurende zeven jaar, zodat de probatietermijn steeds beëindigd was op het ogenblik van onze studie.

De onderzoeksgroep telde 208 probanten, waarvan er echter 10 waren overleden.

Informatie over de aard en de omvang van de recidive werd bekomen via het gemeentelijk strafregister.

Het betreft dus enkel de geregistreerde recidive (cf. dark number) en sommige veroordelingen kunnen feiten betreffen die gepleegd werden vóór de aanvang van de probatie.

Twaalf strafregisters werden niet tijdig ontvangen, zodat de uiteindelijke onderzoekspopulatie 186 probanten betrof. In sommige probatiedossiers ontbraken echter bepaalde gegevens, zodat het onderzoek naar die speciale gegevens (b.v. gerechtelijk verleden) op een *kleiner* aantal probanten gebaseerd is. Daarom kan men in de bijgevoegde tabellen verschillen opmerken in de grootte van de onderzoekspopulatie. Gegevens betreffende de misdrijven werden dan weer berekend op basis van het totaal aantal gepleegde misdrijven: de 186 probanten pleegden samen 212 initiële misdrijven. De kenmerken van deze probantenpopulatie zijn

vrij gelijkaardig aan wat in andere studies verzameld werd, zodat wij hier niet verder op ingaan.⁹

Om een te grote spreiding van de gegevens tegen te gaan, werd bij het verdere recidive-onderzoek geopteerd voor een verdeling van de probanten in subgroepen. Gelet op het belang van de aard van het initiële delict bij de evaluatie van recidivecijfers, werden de drie meest voorkomende misdrijfcategorieën weerhouden:

- vermogensdelicten (diefstal, zware diefstal, bedrog);
- seksuele delicten (hoofdzakelijk exhibitionisme);
- drugdelicten.

5. Recidive-onderzoek

We maken een onderscheid tussen de algemene en de speciale recidive.

Als *algemene* recidive wordt beschouwd: elke veroordeling, vermeld op het gemeentelijk strafregister, binnen de tijdsspanne van 7 jaar na het probatievonnis.

Er is sprake van *speciale* recidive wanneer het nieuwe delict tot dezelfde misdrijfcategorie behoort als het initiële delict waarvoor het probatievonnis uitgesproken werd.

De cijfers zijn achteraan in bijlage terug te vinden.

A. OMVANG VAN DE ALGEMENE RECIDIVE (Tabel 1)

7 jaar na de initiële veroordeling (het probatievonnis) hebben 92 van de 186 probanten, of 49,5%, geen recidive gepleegd. 94 probanten, of 50,5%, hebben over een tijdsspanne van 7 jaar één of meerdere veroordelingen opgelopen.

Vergelijking met andere recidivecijfers in België is, om de hoger vermelde redenen, moeilijk: verschillende populaties, verschillende follow-up periode, andere definitie van 'recidive'. Ter illustratie vermelden we dat in de studie van SNACKEN, 43,3% van de probanten (met uitsluiting van de gemengde maatregel) 4 jaar na hun veroordeling geen nieuwe veroordeling hebben opgelopen.¹⁰

Wat de gedetineerden in België betreft, weten we dat, na 5 jaar invrijheidstelling, 35,1% opnieuw veroordeeld is tot een gevangenisstraf van ten minste 2 maand; na 10 jaar is dit 43,4%.¹¹

Rekening houdend met het veel strengere criterium dat wij hier hanteren, nl. elke nieuwe veroordeling, lijken de probanten een vrij gunstig resultaat te tonen.

9. O.m. BASLER-PIERSON, M., *La probation en Belgique*, Centre National de Criminologie, publikatie 10, 1980; KLOECK, K. en VAN GEEL, H., o.c., noot 3.

10. SNACKEN, S., o.c., noot 2, p. 265.

11. TOURNIER, P., 'Survey of Prison Systems in the Member States of the Council of Europe: Comparative Prison Demography', *Prison Information Bulletin*, Council of Europe, June 1990, 38.

B. OMVANG VAN DE ALGEMENE RECIDIVE PER DELICTTYPE (Tabel 2)

Deze gegevens werden berekend op basis van het aantal gepleegde misdrijven.

De omvang van de recidive is verschillend naar gelang van de aard van het initiële delict. Dit bevestigt de resultaten uit andere onderzoeken (*supra*).

De 'seksuele delicten' kennen een bijzonder laag algemeen recidivecijfer: slechts 25% van deze probantengroep heeft tijdens de follow-up periode een veroordeling opgelopen. Ook de daders van drugdelicten kennen een nog vrij gunstige recidivegraad van 50%. Bij de vermogensdelicten dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de 'diefstallen' en de 'zware diefstallen': 59% recidive bij probanten veroordeeld wegens diefstal; 71,8% recidive bij de daders van een zware diefstal. De hoogste recidive wordt vastgesteld bij de probanten die een misdrijf tegen personen (b.v. opzettelijke slagen) hebben gepleegd: 78,9%.

C. OMVANG VAN DE SPECIALE RECIDIVE

We veronderstellen dat de speciale recidive een belangrijkere waardemeter is voor de rechter dan de algemene: bij een probant-toxicomaan die opnieuw veroordeeld wordt voor een drugmisdrijf, zal de probatiemaatregel waarschijnlijk meer als een mislukking beschouwd worden dan bij een collega-toxicomaan die een verkeersmisdrijf pleegt. Hier kunnen de therapeutische en de strikt juridische beoordeling trouwens verschillen: een tijdelijk hervallen kan in een therapie als 'normaal', maar voor de rechter als een 'mislukking' overkomen.

39 van de 186 probanten plegen een vorm van speciale recidive, d.i. 21%. Zij plegen samen 42 misdrijven.

Dus ongeveer 1 op 5 probanten wordt na het probatievonnis opnieuw veroordeeld voor een delict dat tot dezelfde misdrijfcategorie behoort als het initiële feit. Bijna 80% van de probanten kent op dat vlak echter wel succes.

Gezien de methodische beperkingen van ons onderzoek kunnen we dit gunstig resultaat niet met zekerheid aan de probatiemaatregel toeschrijven. We kunnen wel stellen dat de probatie alvast geen ongunstig effect heeft wat betreft de speciale recidive.

D. OMVANG VAN DE SPECIALE RECIDIVE PER DELICTTYPE (Tabel 3)

Net als bij de algemene recidive is de omvang van de speciale recidive verschillend per misdrijfcategorie. Een herhaling van de initiële feiten doet zich het meest voor bij de daders van een delict tegen personen (36,8%). Een bepaalde vorm van agressiviteit, die meestal gepaard gaat met deze misdrijfsoort, zal vermoedelijk ook aan de basis liggen van daarna gepleegde gelijkaardige feiten.¹²

Ondanks de grotere algemene recidive bij de probanten ressorterend onder de categorie 'zware diefstal', is de speciale recidive bij deze probantengroep kleiner dan bij de daders van een gewone diefstal (resp. 20,5% en 26,5%).

12. SNACKEN, S., o.c., noot 2, p. 260: probatiemaatregelen voor het misdrijf 'slagen aan personen' betroffen meestal slagen in familieverband.

De probanten die behoren tot de misdrijfcategorie 'drugs', kennen een grotere speciale recidive: 27,3%. De omstandigheid dat de druggebruiker een lichamelijke of psychische afhankelijkheid heeft t.o.v. een bepaald produkt, zal uiteraard de start van de probatiebehandeling bemoeilijken. Ook in de medische sector kent de druggebruiker op dat vlak een slechte prognose. Het feit dat 1 op 4 plegers van een drugdelict hervalt tijdens of na de probatie, is in dat opzicht nog een bemoeigend resultaat.

De speciale recidive is, net als de algemene, laag bij de plegers van een seksueel delict: slechts 9,6%. Dit uiterst gunstig resultaat lijkt de oververtegenwoordiging van de probanten, behorend tot de misdrijfcategorie 'seksueel delict', te rechtvaardigen. We herinneren eraan dat, zoals ook reeds uit andere studies bleek¹³, deze categorie vooral exhibitionisten inhoudt.

6. Profiel van de probanten die recidive plegen

We bekijken nu in het bijzonder enkele belangrijke kenmerken van de probanten die recidive plegen. Zoals reeds vermeld, worden slechts 3 categorieën van probanten besproken (vermogensdelict, drugmisdrijf, seksueel delict), om tot een duidelijker overzicht te komen.

A. VERDELING NAAR GESLACHT (Tabellen 4 en 5)

Er is geen groot onderscheid te maken tussen de mannelijke en vrouwelijke probanten op het vlak van de recidive: hun aandeel in de totale onderzochte populatie (186 personen) is resp. 85,2% en 14,8%, hun aandeel in de populatie die geen recidive pleegt is resp. 80,4% en 19,6%. Verhoudingsgewijs hervallen beide geslachten dus praktisch evenveel in nieuwe misdrijven.

Bij opsplitsing naar gepleegde delicten wordt vergelijking moeilijk, door het beperkt aantal vrouwelijke probanten bij seksuele delicten en drugs. Bij vermogensdelicten lijken de mannen echter meer te recidiveren dan de vrouwen, zowel voor de algemene recidive als voor de speciale.

B. VERDELING NAAR LEEFTIJD (Tabellen 6 en 7)

In de literatuur wordt de leeftijd steeds als een belangrijke factor beschreven voor het criminaliteitsrisico: ouderen plegen minder misdrijven dan jongeren (zgn. 'maturing out'). Nochtans stellen wij weinig verschil vast voor de *algemene* recidive (tabel 6: van 56,7% tot 45,2% recidive).

Opsplitsing per misdrijfcategorie wordt hachelijk wegens de kleine aantallen. De plegers van een seksueel delict in de leeftijdsklasse 18-25 jaar hervallen wel iets vaker (37,5%).

De *speciale* recidive is echter wel groter in de jongere leeftijdsklasse (tabel 7: 26,7% versus 3,2%), voornamelijk bij de probanten die een vermogensdelict gepleegd hebben (31,7% versus 5,6%). Dit cijfer wordt wellicht beïnvloed door het

13. KLOECK, K. en VAN GEEL, H., o.c., noot 3.

feit dat het vermogensmisdrijf in algemene zin veelal door jongeren wordt gepleegd.¹⁴ De plegers van een seksueel delict kennen over alle leeftijdscategorieën een gelijklopend speciaal recidivecijfer (rond 11 à 12,5%). Na de leeftijd van 45 jaar is er geen speciale recidive inzake seksueel delict geregistreerd.

Ook het herhaald druggebruik door ouderen is eerder miniem te noemen. Na de leeftijd van 45 jaar is er geen speciale recidive meer geregistreerd.

C. GERECHTELIJK VERLEDEN (Tabellen 8, 9 en 10)

Uit studie van de literatuur weten we dat het gerechtelijk verleden van de veroordeelde *ipso facto* een belangrijke factor is voor de aard en de omvang van de recidive, onafhankelijk van de opgelegde straf: recidivisten plegen doorgaans meer nieuwe feiten dan eerst-veroordeelden.¹⁵

Anderzijds wordt de probatie vooral nuttig geacht voor personen met een 'blijvende oorzaak van delinquentie'¹⁶, en dat zullen dus dikwijls recidivisten zijn.

Daarom moet niet alleen de algemene recidive bestudeerd worden in functie van het gerechtelijk verleden maar dient ook bijzondere aandacht te worden geschonken aan voortdurende herhaling van een bepaalde delictvorm.

Wat de *algemene* recidive betreft, stellen we inderdaad een verhoging vast bij probanten met een gerechtelijk verleden, en dit voor elke delictsoort.

De *speciale* recidive verschilt echter weinig tussen probanten met of zonder gerechtelijk verleden.

Enkel voor de plegers van een seksueel delict ligt het speciaal recidivecijfer hoger bij probanten met een gerechtelijk verleden (13,6%). Het drugdelict vertoont verhoudingsgewijs een grote speciale recidivevorm (30%), ook voor personen zonder gerechtelijk verleden (weliswaar slechts berekend op een groep van 10 personen). De handicap, die bij de start van de probatiebehandeling ontstaat door de mogelijke verslaving van de probant, draagt hier zeker toe bij.

Meer overzichtelijk kan dus gesteld worden dat het gerechtelijk verleden vooral van belang is voor de omvang van de algemene recidive.

Betreffende de *voortdurende herhaling* van een bepaalde delictvorm verdient de speciale recidive, gepleegd door probanten bij wie de initiële feiten reeds een speciale recidive uitmaakten, extra aandacht. Voor deze categorie van probanten – eerder gering in aantal – is er na het probatievonnis zeker geen verhoging vast te stellen qua recidive. De speciale recidive (= derde keer dezelfde delictvorm) is enkel groter bij de probanten die een vermogensdelict gepleegd hebben (34,8%). Bij daders van een seksueel delict (12,5%) en een drugmisdrijf (25%) daarentegen heeft de probatiebehandeling meer succes.

14. COVENT, W., *Probatie, een onderzoek naar de effectiviteit van de probatiemaatregel, uitgaande van een probantenpopulatie te Antwerpen*, licentiaatsthesis V.U.B., 1987-88, p. 54. Uit het onderzoek komt naar voor dat 51,6% van de probanten in de leeftijdsklasse 18-25 jaar als initieel feit een vermogensdelict gepleegd hadden. De leeftijdsklassen 26-35 jaar en 36-45 jaar kennen resp. 26,3% en 14,7% probanten die een vermogensbedrijf gepleegd hadden als aanvankelijk feit.

15. LIPTON, D., MARTINSON, R. en WILKS, J., *o.c.* (noot 8).

16. DAUTRICOURT, J.Y., 'Problèmes actuels posés par la loi concernant la suspension, le sursis et la probation', *R.D.P.*, 1985, 425.

Ook in andere onderzoeken werd soms vastgesteld dat probatie vooral nuttig is voor recidivisten.¹⁷ Dit lijkt ons een belangrijk gegeven voor de criminele politiek. Daar waar zowel de wetgeving als de straftoemeting in België de probatie vooral toepassen op personen met een beperkt gerechtelijk verleden, lijkt een uitbreiding en versoepeling van de probatie naar recidivisten toe niet onmogelijk.

7. Kenmerken van het probatieregime m.b.t. de recidive

We hebben sub 2 het wettelijk kader geschetst waarbinnen de probatie kan toegepast worden. Afhankelijk van de aard van het misdrijf en de omvang van het gerechtelijk verleden, kan de rechter kiezen tussen probatieopschorting, probatie-uitstel, of gedeeltelijk probatie-uitstel. Een vergelijking van deze verschillende probatievormen met de omvang van de recidive kan nuttig zijn, maar moet uiteraard rekening houden met factoren die de keuze van de rechter mee beïnvloeden hebben.

A. DE PROBATIEVORM (Tabellen 11 en 12)

De *algemene* recidive is groot bij probanten die een probatieuitstel van de gevangenisstraf of een gemengde maatregel (effectieve gevangenisstraf + probatie-uitstel van de gevangenisstraf) genieten: resp. 72,7% en 82,4%. Probation-opschorting geeft slechts 31,9% algemene recidive.

Uit vroeger onderzoek weten we evenwel dat probatie-uitstel of een gemengde maatregel meestal gegeven wordt aan personen die een gerechtelijk verleden hebben, terwijl opschorting vooral aan first offenders gegeven wordt¹⁸ (zie ook de wettelijke toepassingsvoorwaarden). Aangezien we reeds zagen dat de probanten met een gerechtelijk verleden een hogere algemene recidive vertonen, is de kans groot dat het gevonden verschil in recidive eerder te wijten is aan het gerechtelijk verleden dan aan de efficiëntie van de probatievorm.

De algemene recidive is voor de vermogensdelicten in de beide strafvormen erg hoog (uitstel gevangenisstraf: 85,0%; gemengde maatregel: 10 personen op 12). De opschorting als probatievorm scoort op het vlak van de recidive altijd beter dan de andere strafmodaliteiten (zowel vermogens- als seksuele delicten). First offenders, die meer in aanmerking komen voor opschorting, kennen dus een betere prognose.

Dezelfde trend is vast te stellen voor de *speciale* recidive.

17. Zie ook BUNDESON, U., 'Criminal Care in Liberty', in *Scandinavian-Polish Workmeeting on the Process of the Criminal Justice System*, Denmark, Scandinavian Research Council for Criminology, 1981, 190-202. Onderzoek in Zweden wijst uit dat vooral recidivisten voordeel halen uit probatie; de criminaliteit verminderde.

18. KLOECK, K. en VAN GEEL, H., o.c., noot 3, p. 59, tabel 20: opschorting wordt meer toegepast op first offenders dan op recidivisten.

B. MAATSCHAPPELIJKE ENQUÊTE / MEDISCH-PSYCHISCH ONDERZOEK (Tabellen 13, 14, 15 en 16)

In de literatuur is het geringe gebruik van de maatschappelijke enquête dikwijls aangeklaagd. In de geest van de Wet van 1964 vormt zij immers hét instrument bij uitstek voor de rechter om tot individueel aangepaste maatregelen en voorwaarden te beslissen. Aangepaste voorwaarden zouden dan, nog steeds volgens de wet, tot een hogere doelmatigheid van de sanctie moeten leiden.

In onze populatie komt een voorafgaandelijke enquête, of een medisch-psychisch onderzoek (mpo) slechts bij 1 op 5 probanten voor.

In de gevallen waarin *geen* maatschappelijke enquête of medisch-psychologisch onderzoek bevolen werd, ligt het recidivecijfer iets hoger. Enige uitzondering hierop vormen de probanten die een vermogensdelict gepleegd hebben: zij vertonen een hogere speciale recidive wanneer wel een voorafgaandelijk onderzoek uitgevoerd werd. De probanten met als initieel feit 'seksueel delict' hebben zonder maatschappelijke enquête of mpo een speciaal recidivecijfer van 11,6%. Met dergelijk onderzoek pleegt geen enkele van de 9 probanten opnieuw een seksueel delict.

Het lijkt logisch dat een voorafgaande enquête een betere begeleiding mogelijk maakt. Anderzijds moet men er rekening mee houden dat juist een enquête kan bevolen worden wanneer de rechter het risico op recidive hoger inschat, vnl. bij de randgevallen (cf. vermogensdelicten).

C. DE PROBATIETERMIJN (Tabellen 17 en 18)

Drie vierden van de onderzoeksgroep krijgen een probatietermijn opgelegd van 5 jaar, één vierde krijgt 3 jaar.

De probanten die een probatietermijn van 5 jaar ondergaan, plegen aanzienlijk meer recidive. Een mogelijke verklaring kan gevonden worden in de hypothese dat een probatietermijn van 3 jaar eerder voor 'lichtere feiten' zal opgelegd worden, waardoor het recidiverisico sowieso kleiner is.

Anderzijds wordt b.v. in Zweden geargumenteed dat een langere probatietermijn aan efficiëntie verliest of zelfs contra-productief wordt: de optimale termijn is daar 1 à 2 jaar.¹⁹

D. DE OPGELEGDE VOORWAARDEN (Tabel 19)

De begeleiding die wordt opgelegd, moet principieel aangepast zijn aan de persoon en de behoeften van de delinquent. Aangepaste voorwaarden worden als uitermate belangrijk geacht voor het 'slagen' of 'falen' van de probatie.²⁰

Uit de spreiding van het recidivecijfer naar de verschillende voorwaarden (tabel 19) komt de psycho-medische begeleiding (pms) er positief uit. Deze geneeskundige behandeling, vooral opgelegd aan daders van een seksueel delict, ver-

19. SNACKEN, S., o.c., noot 2.

20. Sociale Dienst Strafinrichtingen en Probation, 'De probation in problemen', *Panopticon*, 1982, nr. 1, 58-64; DEL CARRIL, M., 'La probation, une alternative oubliée?', *J.T.*, 1983, 125.

toont een algemeen recidivecijfer van 38,2%. De speciale recidive bedraagt slechts 11,2%.

Een grote algemene recidive wordt vastgesteld bij de voorwaarden 'algemeen goed gedrag' (73,3%), 'geen drankmisbruik' (70%), 'vergoeding burgerlijke partij' (66,7%, echter op een klein aantal) en 'probatietoezicht' (64%).

De speciale recidive vertoont een gelijkaardig karakter.

E. VOORTIJDIGE BEËINDIGING VAN DE PROBATIE (Tabellen 20, 21)

De door de rechter opgelegde probatietermijn wordt vrij frequent ingekort door een beslissing van de Probatiecommissie, door een vonnis van een bevoegde rechtbank of door een genadebesluit.

Dergelijke voortijdige beëindiging heeft in het algemeen weinig invloed op de latere recidive: 50,8% recidive bij voortijdige beëindiging, 52,4% anders. Bij de daders van een vermogensdelict is dit resp. 68% en 62%. Er is wel minder recidive waar te nemen bij de probant die als initieel feit 'seksueel delict' noteert, en een inkorting van de probatietermijn toegekend krijgt.

Het is echter vooral de *reden* van voortijdige beëindiging van de probatietermijn die van belang lijkt voor de omvang van de verdere recidive. Wegens de kleine aantallen dienen uitspraken wel met de nodige omzichtigheid te gebeuren, maar de trends lijken wel logisch (Tabel 21).

Het *intrekken* van de maatregel wegens een nieuw misdrijf heeft uiteraard een grote geregistreerde recidive tot gevolg (algemene recidive: 11 op 13 personen, speciale recidive: 8 op 13 personen). Het spoorloos verdwijnen van de probant, voldoende reden voor de Probatiecommissie om de probatiegunst op te schorten, houdt eveneens verband met een hoge algemene recidive (algemene recidive: 3 personen op 4). Ook bij het intrekken van de maatregel omdat de probant de opgelegde voorwaarden niet naleeft, is de kans op hervallen groot (algemene recidive: 8 personen op 10). De beslissing tot intrekking van het probatieregime door de bevoegde instanties, lijkt dus voor het merendeel gewettigd. De probant die vluchtgedrag vertoont of de opgelegde voorwaarden niet naleeft, zal meestal tevens in zijn opproefstelling mislukken door verdere recidive.

De *opheffing* der voorwaarden is gebaseerd op een vertrouwensrelatie tussen de probant en de Probatiecommissie. Dergelijke gunstmaatregel wordt meestal terecht uitgevoerd. Van de probanten die een 'opheffing van de voorwaarden' hebben genoten, zullen later slechts 28,3% algemene en 5,0% speciale recidive plegen!

Op 27 juni 1980 werd een *collectieve genademaatregel* uitgevaardigd, die ook op onze onderzoeksgroep invloed gehad heeft. Door deze genademaatregel werd een groot deel van de probatiemaatregelen ingekort. Niettemin had deze voortijdige beëindiging van de probatiemaatregel geen invloed op het recidiverisico. Dit lijkt er op te wijzen dat een kortere begeleiding even doeltreffend is (zie de reeds aangehaalde visie hieromtrent in Zweden).

Dergelijke genademaatregelen hebben evenwel eigenaardige consequenties. Genade kan immers enkel verleend worden aan personen die een veroordeling opgelopen hebben. Probanden die een probatie-uitstel of een gemengde maatregel ondergaan kunnen derhalve op die wijze een inkorting bekomen van de probatietermijn, terwijl personen die een opschorting van de veroordeling genieten

(en dus principieel 'lichtere gevallen' zijn), hier niet voor in aanmerking komen.

Bovendien kan een plotse beëindiging van de sociale of medische begeleiding door een genademaatregel vanuit 'therapeutisch' standpunt ongelegen komen. Dan kan enkel gehoopt worden dat de betrokkene op vrijwillige basis verdere begeleiding zoekt.

8. Besluit

De *toepassing van de probatie* lijkt in België toch nog grotendeels beheerst door de filosofie van het traditionele strafrecht. Dit blijkt uit het feit dat:

- meestal een lange probatietermijn opgelegd wordt (5 jaar);
- personen met een gerechtelijk verleden bedreigd worden met een zwaardere straf (gevangenisstraf);
- een gering gebruik gemaakt wordt van de maatschappelijke enquête.

De mogelijkheid om een probatiebegeleiding op te leggen, aangepast aan de noden van de probant (persoonlijkheid en sociale toestand), wordt zelden benut. Enige uitzondering hierop vormt de medische behandeling, meestal opgelegd bij verslavingen of seksueel afwijkend gedrag.

Dit duidt op een gebrek aan vertrouwdheid van de rechter met de *sociaal-therapeutische* mogelijkheden van de probatie (sociale vaardigheden, sociaal dienstbetoon).

Op het vlak van de *recidive* liggen de gevonden resultaten in de lijn van vroeger verricht onderzoek. Een aantal eigenschappen van de probant en kenmerken van het probatieregime zijn belangrijke indicatoren voor toekomstig crimineel gedrag. Bijvoorbeeld:

- jongeren die een misdrijf tegen personen of een vermogensdelict gepleegd hebben, kennen een groter recidiverisico;
- probanten met een gerechtelijk verleden kennen eveneens een groter recidiverisico;
- daders van een seksueel delict vertonen een kleinere kans tot recidive;
- probanten die een drugdelict gepleegd hebben, vertonen een hoge speciale recidive (1 op 4 hervalt in een drugdelict).

Dit betekent echter niet dat probatie niet nuttig is voor jongeren, recidivisten of drugverslaafden. Wil probatie een alternatief zijn voor de gevangenisstraf, dan moet zij ook minder gemakkelijke categorieën aanpakken. De resultaten betreffende de voortdurende herhaling van delicten zijn op dat vlak bemoedigend.

Inzake de opgelegde *voorwaarden* lijkt de medische begeleiding betere resultaten te geven dan het probatietoezicht door de probatie-assistent. De oorzaak van dit fenomeen kan ons inziens misschien eerder toe te schrijven zijn aan het gegeven dat de medicus een bepaalde mate van hervallen als normaal beschouwt in een therapeutisch proces en dus minder geneigd zal zijn de recidive ter kennis te brengen van de gerechtelijke autoriteiten. Bovendien kan de ruime – en dus eerder vage – taak die de probatie-assistent opgelegd krijgt, mee de oorzaak zijn van dit 'falen'. Terwijl de geneesheer meestal door therapie en medicatie een specifiek probleem tracht te verhelpen, moet de probatie-assistent dikwijls trachten in te werken op de gehele sociale situatie van de cliënt.

Door een uitbreiding van de sociale hulp, o.m. door een verruiming van het aantal probatie-assistenten en een grotere toepassing van de maatschappelijke enquête, kan de kans op slagen worden verhoogd. Speciaal de categorie die enkel steunt op de begeleiding door de probatie-assistent (en dus momenteel een groter recidiverisico vertoont), zou baat kunnen vinden bij dergelijke uitbreiding. De selectie van de kandidaat-probant zou dan ook meer mede in handen liggen van de probatie-assistent.

Dit brengt ons naar de discussie van de *toekomst* van de probatie. Het Voorontwerp van Strafwetboek, waar de probatie, maar ook b.v. de dienstverlening, een belangrijker functie kregen, lijkt voorlopig op non-actief gezet te zijn. Nochtans hebben beide alternatieven in de praktijk nieuwe stimulansen gekregen.

We denken hier aan de 'vroeghulp', die in het kader van het forensisch welzijnswerk sinds 1985 door de Vlaamse Gemeenschap gesteund wordt. Door een betere ondersteuning van de verdachte en een betere informatie van de magistraten, zou het vermijden van gevangenis en het stimuleren van een alternatieve sanctie zoals de probatie mogelijk moeten zijn.

De ontwikkelingen in de toepassing van de 'vrijheid onder voorwaarden', ingevoerd door de nieuwe Wet op de Voorlopige Hechtenis (20 juli 1990), verdienen uiteraard al onze aandacht. Nu hebben de onderzoeksrechters de mogelijkheid om snel (binnen de 24 uur van de aanhouding) beroep te doen op de 'sociale diensten bij de rechtbanken', *in casu* de probatiediensten. Alhoewel dergelijke maatregel geen 'alternatieve sanctie' mag zijn, waardoor de onderzoeksrechter de plaats van de rechter ten gronde zou innemen, zijn de verwachtingen dat dit een nieuwe impuls zal geven aan de toepassing van de probatie zelf hooggespannen.²¹

Ondertussen wordt ook reeds geëxperimenteerd met dienstverlening in het kader van de probatie en wordt de invoering van deze sanctie van vele zijden bepleit.

Deze initiatieven bieden mogelijkheden om de gevangenis werkelijk als *ultimum remedium* te hanteren en de toepassing ervan zoveel mogelijk te beperken.

De praktijk hangt evenwel af van de rechterlijke macht. De probatie is nog jong (27 jaar), de traditionele bestraffingsmogelijkheden (geldboete, uitstel, gevangenisstraf) zijn goed ingeburgerd. Elke evolutie in het denken omtrent het strafbeleid is onvermijdelijk onderhevig aan een lange termijnontwikkeling.

Inmiddels zou een overzichtelijke doorlichting van het huidig strafbeleid moeten doorgevoerd worden, waarna kan gestart worden met een hervorming van de bestaande strafmodaliteiten. Daarin zou de probatie dan een belangrijke plaats kunnen innemen.

Tabellen

Sommige probanten werden bij samenhang van verschillende misdrijven tot het probatievonnis veroordeeld. De verschillende misdrijfvormen werden telkens genoteerd en opgenomen in het geheel. De hieronder vermelde cijfers kunnen dus groter zijn dan het aantal probanten.

21. Sociale Dienst Strafinrichtingen en Probatie, *Jaarverslag 1990*, Brussel, Ministerie van Justitie, 1991.

De cijfers inzake recidive werden dan op dezelfde wijze genoteerd, zodat verhoudingsgewijs de procentuele cijfers een relatief juiste weergave vormen van de recidive.

De absolute cijfers kunnen tussen de tabellen ook verschillen vertonen. Sommige probatiedossiers waren namelijk niet volledig ingevuld. Enkel die dossiers waarin de nodige gegevens konden aangetroffen worden, kwamen dan in aanmerking voor het recidiveonderzoek. De procentuele cijfers geven echter dus ook een exacte weergave van de geregistreerde recidive (b.v. in verschillende dossiers werd niet vermeld of een maatschappelijke enquête verricht werd. Deze dossiers kwamen dan ook niet in aanmerking voor het recidiveonderzoek).

Door het te kleine aantal probanten per categorie (b.v. slechts 2 vrouwelijke probanten die een seksueel delict gepleegd hebben) dienen sommige cijfers met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Deze cijfers werden enkel weergegeven voor de volledigheid van informatie. Voor categorieën met minder dan 15 eenheden werden daarom geen percentages berekend.

Tabel 1. Omvang van de algemene recidive

Wel recidive	94 =	50,5%
Geen recidive	92 =	49,5%
TOTAAL	186 =	100,0%

Tabel 2. Algemene recidive per delicttype

	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Misdrijf tegen personen	19	15	78,9
Zware diefstal	39	28	71,8
Diefstal	49	29	59,2
Drugs	22	11	50,0
Seksueel delict	52	13	25,0
Bedrogdelict	8	3	
Misdrijf tegen openbare orde	8	5	
Vernieling	6	5	
Verboden wapens	4	2	
Misdrijf tegen orde familie	3	1	
Verkeersinbreuk	1	1	
Varia	1	0	
TOTAAL	212	113	53,3

Tabel 3. Speciale recidive per delicttype

	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Misdrijf tegen personen	19	7	36,8
Drugs	22	6	27,3
Diefstal	49	13	26,5
Zware diefstal	39	8	20,5
Seksueel delict	52	5	9,6
Bedrogdelict	8	1	
Misdrijf tegen openbare orde	8	1	
Vernieling	6	0	
Verboden wapens	4	0	
Misdrijf tegen orde familie	3	0	

Verkeersinbreuk	1	1	
Varia	1	0	
TOTAAL	212	42	19,8

Tabel 4. Verdeling naar geslacht: algemene recidive

	Mannen			Vrouwen		
	Initieel	Recidive	%	Initieel	Recidive	%
Vermogen	69	48	69,6	17	7	41,2
Seksueel	50	12	24,0	2	1	
Drugs	15	9	60,0	7	2	
TOTAAL	134	69	51,5	26	10	38,5

Tabel 5. Verdeling naar geslacht: speciale recidive

	Mannen			Vrouwen		
	Initieel	Recidive	%	Initieel	Recidive	%
Vermogen	69	18	26,1	17	3	17,6
Seksueel	50	4	8,0	2	1	
Drugs	15	4	26,7	7	2	
TOTAAL	134	26	19,4	26	6	23,1

Tabel 6. Verdeling naar leeftijd: algemene recidive

	18-25			26-35			36-45			46+		
	In.	Rec.	%	In.	Rec.	%	In.	Rec.	%	In.	Rec.	%
Vermogen	60	38	63,3	24	17	70,8	15	9	60,0	18	11	61,1
Seksueel	16	6	37,5	18	3	16,7	11	3		7	1	
Drugs	14	7		9	3		4	2		6	2	
TOTAAL	90	51	56,7	51	23	45,1	30	14	46,7	31	14	45,2

Tabel 7. Verdeling naar leeftijd: speciale recidive

	18-25			26-35			36-45			46+		
	In.	Rec.	%	In.	Rec.	%	In.	Rec.	%	In.	Rec.	%
Vermogen	60	19	31,7	24	2	8,3	15	2	13,3	18	1	5,6
Seksueel	16	2	12,5	18	2	11,1	11	1		7	0	
Drugs	14	3		9	1		4	1		6	0	
TOTAAL	90	24	26,7	51	5	9,8	30	4	13,3	31	1	3,2

Tabel 8. Zonder gerechtelijk verleden

	Algemene recidive			Speciale recidive		
	Initieel	Recidive	%	Initieel	Recidive	%
Vermogen	49	30	61,2	49	12	24,5
Seksueel	30	6	20,0	30	2	6,7
Drugs	10	4		10	3	
TOTAAL	89	40	44,9	89	17	19,1

Tabel 9. Met gerechtelijk verleden

	<i>Algemene recidive</i>			<i>Speciale recidive</i>		
	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	41	30	73,2	41	10	24,4
Seksueel	22	7	31,8	22	3	13,6
Drugs	10	7		10	3	
TOTAAL	73	44	60,3	73	16	21,9

Tabel 10. Actueel feit = speciale recidive

	<i>Algemene recidive</i>			<i>Speciale recidive</i>		
	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	23	16	70,0	23	8	34,8
Seksueel	16	5	31,2	16	2	12,5
Drugs	8	5		8	2	
TOTAAL	47	26	55,3	47	12	25,5

Tabel 11. Verdeling naar probatievorm: algemene recidive

	<i>Uitstel geldboete</i>			<i>Uitstel gevangenis</i>			<i>Gemengde maatregel</i>			<i>Opschorting</i>		
	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>
Vermogen	1	1		40	34	85,0	12	10		37	15	40,5
Seksueel	0	0		7	1		2	1		43	11	25,6
Drugs	0	0		8	5		3	3		11	3	
TOTAAL	1	1		55	40	72,7	17	14		91	19	31,9

Tabel 12. Verdeling naar probatievorm: speciale recidive

	<i>Uitstel geldboete</i>			<i>Uitstel gevangenis</i>			<i>Gemengde maatregel</i>			<i>Opschorting</i>		
	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>	<i>In.</i>	<i>Rec.</i>	<i>%</i>
Vermogen	1	1		40	9	22,5	12	6		37	6	16,2
Seksueel	0	0		7	1		2	0		43	4	9,3
Drugs	0	0		8	3		3	1		11	2	
TOTAAL	1	1		55	13	23,6	17	7	41,2	91	12	13,2

*Tabel 13. Zonder maatschappelijke enquête of mpo (medisch-psychisch onderzoek)
algemene recidive*

	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	71	49	69,0
Seksueel	43	11	25,6
Drugs	18	10	55,6
TOTAAL	132	70	53,0

Tabel 14. Zonder maatschappelijke enquête of mpo speciale recidive

	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	71	17	23,9
Seksueel	43	5	11,6
Drugs	18	5	27,8
TOTAAL	27	132	20,5

Tabel 15. Met maatschappelijke enquête of mpo algemene recidive

	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	19	11	57,9
Seksueel	9	2	
Drugs	4	1	
TOTAAL	32	14	43,7

Tabel 16. Met maatschappelijke enquête of mpo speciale recidive

	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	19	5	26,3
Seksueel	9	0	
Drugs	4	1	
TOTAAL	32	6	18,7

Tabel 17. Verdeling naar probatietermijn algemene recidive

	<i>3 jaar</i>			<i>5 jaar</i>		
	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	25	11	44,0	63	48	76,2
Seksueel	12	0		40	13	32,5
Drugs	7	2		15	9	60,0
TOTAAL	44	13	29,5	118	70	59,3

Tabel 18. Verdeling naar probatietermijn speciale recidive

	<i>3 jaar</i>			<i>5 jaar</i>		
	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>	<i>Initieel</i>	<i>Recidive</i>	<i>%</i>
Vermogen	25	4	16,0	63	18	28,6
Seksueel	12	0		40	5	12,5
Drugs	7	1		15	5	33,3
TOTAAL	44	5	11,4	118	28	23,7

Tabel 19. Verdeling naar de opgelegde voorwaarden

	Algemene recidive			Speciale recidive		
	Initieel	Recidive	%	Initieel	Recidive	%
Goed gedrag	15	11	73,3	15	4	26,7
Drankmisbruik	20	14	70,0	20	6	30,0
Probatietoezicht	103	66	64,0	103	26	25,2
Regelmatig werk	20	11	55,0	20	4	20,0
pms begeleiding	89	39	38,2	89	10	11,2
Verbodsmaatregelen	14	5		14	5	
Vergoeding						
burgerlijke partij	12	8		12	2	
Geen drugmilieu	7	3		7	2	
Andere	4	2		4	0	
TOTAAL	284	154	54,2	284	62	21,8

Tabel 20. Verdeling naar beëindiging: algemene recidive

	Vroegtijdig			Niet vroegtijdig		
	Initieel	Recidive	%	Initieel	Recidive	%
Vermogen	69	47	68,1	21	13	61,9
Seksueel	39	7	17,9	13	6	
Drugs	14	8		8	3	
TOTAAL	122	62	50,8	42	22	52,4

Tabel 21. Verdeling naar de redenen van beëindiging

	Algemene recidive			Speciale recidive		
	Initieel	Recidive	%	Initieel	Recidive	%
Verdwijning	4	3		4	2	
Niet naleving	10	8		10	5	
Nieuw misdrijf	13	11		13	8	
Opsluiting	6	3		6	2	
Opheffing	60	17	28,3	60	3	5,0
Genade	47	28	59,6	47	9	19,1
TOTAAL	140	70	50,0	140	29	20,7